

ЗВІТ

про роботу студентського наукового гуртка кафедри відтворення лісів та лісових меліорацій “Відтворення лісів та деревного розсадництва” у 2024/2025 навчальному році

Загальні відомості про науковий гурток

За матеріалами, що збереглися на кафедрі (автобіографічні спогади проф. М.І. Гордієнка), студентський науковий гурток веде відлік з 1968 року. За цей час науковою роботою студентів-гуртківців на кафедрі керували професори Б.Й. Логгінов (1968-1976 рр.), П.Г. Кальной (1977-1982 рр.), М.І. Гордієнко (1983-2002 рр.) і В.М. Маурер (з 2003 р.) (<https://nubip.edu.ua/vidtvorennya-lisiv-ta-derevnoho-rozsadnytstva>).

Нині викладачі кафедри разом з гуртківцями не тільки оберігають славні традиції минулих поколінь, а і примножують їх: продовжують створювати належні умови для наукової діяльності студентів, закладають нові наукові об'єкти та доглядають за раніше створеними, розширюють співпрацю з колегами з інших ЗВО. Плідно працює навчально-науково-виробнича лабораторія лісового насінництва і деревного розсадництва з відділеннями мікроклонального розмноження деревних рослин, контролю якості лісового насіння і навчально-дослідним розсадником. Улюбленим місцем проведення засідань гуртка, семінарів та опрацювання наукових літературних джерел стала фахова бібліотека з особистих зібрань класиків лісівників. Як і минулі роки традиційними є навчально-наукові та науково-практичні виїзні семінари на базі ВП НУБіП України «Боярська ЛДС» та кращих галузевих лісогосподарських підприємств і установ, активна участь гуртківців з метою апробації своїх наукових здобутків в роботі Всеукраїнських і Міжнародних наукових конференціях.

Також неабияку зацікавленість у гуртківців та багатьох студентів спеціальностей «Лісове господарство» і «Садово-паркове господарство» викликають майстер-класи із розмноження і щеплення декоративного садивного матеріалу на розсаднику кафедри.

На кафедрі створено необхідні умови не тільки для опанування практичних навичок з деревного декоративного розсадництва, а проведення різносторонніх досліджень з еколого-лісівничої оцінки ефективності різних способів і видів відтворення лісів і вирощування СМ.

СПИСОК
студентів-гуртківців НСГ «Відтворення лісів та деревне розсадництво»
у 2024–2025 навчальному році

1. Осмолівський Володимир Вікторович, студент 3-го курсу стн. – *староста*
2. Шах Андрій Володимирович, магістр 1-го року навчання – *заст. старости*
3. Бугайчук Іван Романович, магістр 1-го року навчання
4. Буряк Владислав Дмитрович, магістр 1-го року навчання
5. Гаврилюк Дмитрій Юрійович, магістр 1-го року навчання
6. Дикун Юрій Васильович, магістр 1-го року навчання
7. Зубаль Назар Павлович, магістр 1-го року навчання
8. Іванюк Віктор Ігорович, магістр 1-го року навчання
9. Медведський Олексій Володимирович, магістр 1-го року навчання
10. Носовець Олександр Миколайович, магістр 1-го року навчання
11. Рацкевич Вадим Віталійович, магістр 1-го року навчання
12. Семенюк Ігор Вікторович, магістр 1-го року навчання
13. Сокоренко Євгеній Романович, магістр 1-го року навчання
14. Сергієнко Сергій Олександрович, магістр 1-го року навчання
15. Спасірко Олександр Миколайович, магістр 1-го року навчання
16. Шах Андрій Володимирович, магістр 1-го року навчання
17. Янковський Юрій Русланович, магістр 1-го року навчання
18. Андрійченко Павло Володимирович, магістр 1-го року навчання
19. Валивий Назар Миколайович, магістр 1-го року навчання
20. Грищенко Віктор Анатолійович, магістр 1-го року навчання
21. Дошак Євгеній Васильович, магістр 1-го року навчання
22. Рачок Максим Ігорович, магістр 1-го року навчання
23. Совтар Олег Віталійович, магістр 1-го року навчання
24. Шах Іванна Володимирівна, студентка 2-го курсу
25. Нестерук Дмитро Святославович, студент 4-го курсу
26. Старосік Владислав Ігорович, студент 4-го курсу
27. Циркун Анастасія Володимирівна, студентка 4-го курсу
28. Швець Микола Валентинович, студент 4-го курсу
29. Горбачов Владислав Ігорович, СПГ 4 курсу
30. Коберник Діана Анатоліївна, студентка СПГ 4 курсу
31. Невгадовський Олександр Вікторович, СПГ 4 курсу
32. Подя Юлія Андріївна, студентка СПГ 4 курсу

Основні напрями наукової діяльності, виконанні роботи та заходи проведенні гуртківцями у звітному 2024-2025 навчальному році

Непересічні об'єктивні обставини (воєнний стан, значна частка онлайн навчання і т. і.) ускладнили виконання окремих запланованих наукових робіт гуртка «Відтворення лісів та деревного розсадництва», які були включені у план заходів на звітний період (2024–2025 н.р.). Водночас, у звітному періоді гуртківцями було виконано низку незапланованих але дуже актуальних заходів.

Відповідно до плану, упродовж вересня – жовтня 2024 р. гуртківцями молодших курсів було уточнено тематику власних наукових досліджень і розглянуто потенційно можливі теми майбутніх кваліфікаційних робіт, а гуртківцями – дипломниками кафедри внесено корективи у програми своїх наукових досліджень, які, головним чином, стосувалися оцінки сучасного стану та удосконалення лісонасінневої справи, лісового і декоративного розсадництва, методики та технологій мікроклонального розмноження деревних рослин, розробки шляхів з осучаснення традиційного і запровадження нових (екоадаптаційного і трансформаційного) підходів до відтворення лісів.

Якщо узагальнити усе зроблене, необхідно зазначити, що значну увагу було приділено питанням щодо підвищення ефективності та якості усіх етапних робіт з відтворення лісів з урахуванням викликів сьогодення (глобальних змін довкілля, воєнного стану, реформування лісової галузі) і зумовлених ними нових сучасних вимог: необхідності осучаснення задекларованого розширеного відтворення лісів, унеможливлення деградації лісів та адаптування їх до потепління клімату, прискорення переходу до сталого ведення лісового господарства тощо.

Восени звітного року гуртківцями, передовсім, студентами магістратури було активізовано роботу з пошуку та аналізу літературних джерел з теми та власні польові дослідження за тематикою кваліфікаційних робіт, статистичну обробку та аналіз зібраних матеріалів, написання пояснювальних записок, підготовку наукових тез та їх презентацію на інститутських Міжнародних і Всеукраїнських наукових конференціях.

Звітний рік для гуртківців був особливо плідним. Так, гуртківці прийняли активну участь у роботі **78-ОЇ ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ СТУДЕНТСЬКОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ «НАУКОВИЙ ПОШУК МОЛОДІ ДЛЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ЛІСОВОГО КОМПЛЕКСУ ТА САДОВО-ПАРКОВОГО ГОСПОДАРСТВА»** (7 листопада 2024 року), **II Міжнародної науково-практичної конференції «Актуальні проблеми дослідження лісових та урбоєкосистем України в умовах**

воєнного стану» (20 листопада 2024 р.) та Всеукраїнської науково-практичної конференції «Сучасний стан, проблеми, головні завдання та перспективи відтворення і захисту лісів в умовах зміни клімату» з нагоди 90-річчя від дня народження доктора біологічних наук, професора, академіка ЛАН України, член-кореспондента УААН Цилюрика А.В. (4 березня 2025 року).

За результатами своїх наукових досліджень, у збірниках матеріалів названих осінньо-весняних конференцій опубліковано 16 наукових тез:

Упродовж звітнього року гуртківцями-магістрантами за участі гуртківців бакалаврату були здійсненні поточні дослідження культур і природного поновлення сосни звичайної на постійних наукових об'єктах кафедри у лісовому фонді ВП НУБіП України «Боярська ЛДС», під час яких була проведена інвентаризація еколого-географічних культур сосни звичайної, вивчено ріст і стан дубово-соснових культур на ділянках з різною підготовкою зрубів до штучного лісовідновлення, оцінено успішність природного поновлення сосни звичайної в умовах свіжого сугрудю. Матеріали польових досліджень гуртківців та результати їх аналізу поповнили наукову базу кафедри і Боярської лісодослідної станції новими даними, які нині, в умовах глобального потепління клімату, мають неабияке значення.

У листопаді гуртківці прийняли активну участь у проведенні традиційних осінніх майстер-класів на навчально-досвідному розсаднику кафедри з опанування навичок виконання осінніх польових робіт з викопування, пересаджування підготовки до зберігання різних видів садивного матеріалу (з відкритою і закритою кореневою системою, укорінених живців), обрізання хвойних і плодових дерев, а також різних кущів, заготівлі живців тополі та верби.

Напередодні захисту магістерських робіт, перед інститутською постерною конференцією, гуртківці-магістранти на засіданні НСГ представили свої наукові постери гуртківцям молодших курсів і поділилися з ними своїм досвідом своєї наукової роботи та її значенням для ґрунтового опанування фахових знань і практичних навичок.

У лютому 2025 р. за ініціативи керівника НСГ професора В.М. Маурера на базі ВП НУБіП України «Боярська ЛДС» за участі гуртківців та магістрів двох вибіркового блоків було проведено виїзний науково-практичний семінар на тему: «Екоадаптаційне відтворення лісів, його роль та значення для вирішення сучасних завдань і викликів сьогодення» (<https://nubip.edu.ua/news/vyyizni-praktychni-zanyattya-mahistriv-u-lisi-osnova-pidhotovky-spravzhnikh-fakhivtsiv-1>).

Метою семінару було побачити за деревами складну організацію лісових екосистем, навчитися визначати їх стан, оцінювати екологічність та лісівничу ефективність різних чинників і заходів, що впливають на біологічну стійкість і комплексну продуктивність лісостанів за використання екоадаптаційного підходу до відтворення лісів.

Значну увагу учасники наукового гуртка приділяють дослідженням із збереження та оздоровлення лісових екосистем і довкілля загалом в умовах глобального потепління, адаптування майбутніх лісів і дерев до негативних природних змін на етапі відтворення лісів, починаючи з вирощування садивного матеріалу. Прикладом такої роботи є постійна увага та підтримання здорового довкілля на території університету, зокрема, родзинки столиці – НПП «Голосіївський» з унікальними старовіковими деревами дуба звичайного.

Так, у звітному році гуртківці прийняли участь у проведенні досліджень по кафедральній темі: **«Сучасний стан старовікових дерев *Quercus robur* L. НПП «Голосіївський» та шляхи їх оздоровлення і пролонгації життєдіяльності»**, яка виконується у рамках Угоди, підписаної ще у грудні 2023 р. між кафедрою відтворення лісів та лісових меліорацій НУБіП України в особі директора ННІ ЛіСПГ проф. Василюшина Р.Д. з однієї сторони та Національним природним парком «Голосіївський» в особі директора Глушаниці М.В., з іншої сторони.

Одним із напрямків роботи студентського наукового гуртка є розвиток у гуртківців і студентів інституту умінь і навичок ведення різних видів наукових робіт (пошуку необхідних фахових літературних джерел по темі дослідження, написання наукових рефератів і тез, підготовки презентацій та постерів, розробки науково обґрунтованих рекомендацій тощо). Прикладом таких заходів можуть слугувати наукові та науково-практичні оф лайн або онлайн семінари, присвячені розгляду найактуальніших питань і проблем сьогодення. Останнім прикладом такого розповсюдженого у роботі СНГ заходу є онлайн-семінар, проведений 12 квітня ц.р. на тему: «Екоадаптаційне відтворення лісів: сучасний стан, проблеми впровадження та перспективи» за активної участі і гуртківців-студентів заочної форми навчання.

Основні проблеми у діяльності студентського наукового гуртка

З більшістю проблем, що виникають у процесі діяльності студентського наукового гуртка «Відтворення лісів та деревного розсадництва» гуртківці за допомоги та сприяння кафедри справляються самостійно. Водночас, є і такі, передовсім, об'єктивні, що вирішити їх складно, зокрема:

- необхідність постійного удосконалення та запровадження нових форм роботи і наукової діяльності студентів-гуртківців в умовах воєнного стану (заборона доступу до окремих постійних наукових об'єктів кафедри у ВП НУБіП України «Боярська ЛДС», Київській ЛНДС тощо).
- недостатнє матеріально-технічне і фінансове забезпечення експериментальних та наукових робіт студентів (інструментів, сучасних приладів і допоміжних матеріалів – добрив, ростових речовин, субстратів, контейнерів тощо);
- складнощі з перевезенням гуртківців та науковців кафедри до місць проведення виїзних науково-практичних семінарів та закладання наукових експериментів (відсутність транспорту);

- незавершеність робіт з облаштування території навчально-дослідного розсадника та його лабораторних приміщень (лабораторний будинок, огорожа, зрошувальна мережа тощо);

Основними стратегічними напрямки розвитку студентського наукового гуртка є:

- продовження робіт із зміцнення лабораторної та експериментальної бази кафедри, необхідної для активізації наукової роботи студентів;
- залучення членів студентського наукового гуртка до участі у вітчизняних і міжнародних наукових проектах і конкурсах;
- практикування утворення молодіжних наукових груп (команд) з пріоритетних напрямів наукових досліджень та підготовки комплексних кваліфікаційних дипломних робіт;
- розширення та зміцнення зв'язків з учасниками наукових студентських гуртків інших ЗВО, у т. ч. і зарубіжних;
- подальше запровадження нових форм наукової діяльності у роботі наукових студентських гуртків (виїзні науково-навчальні і науково-практичні семінари, зустрічі з науковцями, закладання науково-виробничих об'єктів, тощо).

Запрошуємо студентів молодших курсів, які прагнуть стати висококваліфікованими фахівцями, і можуть гармонійно поєднувати навчальну, наукову і фахову виробничу діяльність, до участі у роботі студентського наукового гуртка «Відтворення лісів та деревного розсадництва».

Впевненні, Ви не пожалкуєте...

Успішні випускники - учасники СНГ «Відтворення лісів та деревного розсадництва»:

Більшість гуртківців різних років, які збагатилися досвідом наукової роботи на кафедрі в стінах першого корпусу, успішно працювали і працюють за фахом на виробництві: директорами (О.Ю. Чемерський, С.М. Анищенко, М.І. Грищенко, А.М. Дашенко, О.Д. Чебан), головними лісничими (Л.Я. Горбач, С.О. Грамушняк, В.П. Зайчук, С.В. Кондрацький, В.В. Пальченко, А.М. Собченко, Ю.Ю. Юрчук, І.В. Ярема, С. Перов, О.С. Сидоренко) та лісничими підприємств лісової галузі України. Є такі, що успішно працюють в інших владних структурах, зокрема,

випускник 1986 року народний депутат Верховної ради, пізніше Голова Рівненської обласної ради Данильчук О.Ю.

Багато гуртківців захистили наукові дисертації і нині успішно займаються науковою роботою у рідній Alma mater (доценти С.Г. Грисюк, А.П. Пінчук, І.В. Іванюк, О.Ю. Кайдик) та в інших навчально-наукових закладах (доц. О.І. Лялін, І.Б. Ковалишин, І.С. Одарченко та ін.), а також на виробництві (І.В. Шаблій, Л.Г. Прокопюк, М.П. Головецький, І.М. Бобошко-Бардин, О.Ю. Чорнобров).

Чимало гуртківців успішно працюють в інших країнах: О.В. Кичилюк (Польща), В.Ф. Мясківський (Канада), П.Ю. Полупан (Швеція), І.Д. Кучма (Чорногорія).

Науковий керівник – професор В. М. Маурер

Староста СНГ – студент 3-го курсу стн В. В. Осмоловський

Секретар СНГ – студентка 2 курсу І. В. Шах